Джоан Ролінґ

Фантастичні звірі і де їх шукати

Албус Дамблдор

Передмова

Для мене було великою честю написати на прохання Ньюта Скамандера передмову до цього спеціального видання книжки "Фантастичні звірі і де їх шукати". Цей Ньютів шедевр було затверджено як підручник Гоґвортської школи чарів і чаклунства відразу після його першої публікації, й великою мірою саме завдяки йому наші учні отримують стабільно високі оцінки на іспитах з догляду за магічними істотами — хоча застосування цієї книжки аж ніяк не обмежується школою. Жодна чаклунська родина не обходиться без примірника "Фантастичних звірів", зачитаного не одним поколінням у пошуках найкращого способу очистити газон від горколумпів, витлумачити скорботні крики авґурії чи відучити кімнатного пухканця від сьорбання з унітазу.

Проте це видання має на меті щось важливіше, ніж інструкції для чаклунської громади. Уперше в історії славетного видавництва "Обскурус" одна з його книжок стане доступною для маґлів.

Благочинний фонд "Comic Relief" добре відомий у світі маґлів своєю активністю в боротьбі з найтяжчими формами людських страждань, тому я звертаюся передовсім до своїх колег-чарівників. Знайте, що ми не єдині, хто усвідомлює цілющу силу сміху, адже маґлам вона теж відома, і вони надзвичайно творчо скористалися цим даром, збираючи з його допомогою кошти, спрямовані на збереження й покращення життя інших, — а це та магія, оволодіти якою прагнемо ми всі. Починаючи з 1985 року, "Comic Relief" зібрав 174 мільйони фунтів (тридцять чотири

мільйони вісімсот сімдесят два ґалеони, чотирнадцять серпиків і сім кнатів).

Настала черга і нашій чаклунській громаді підтримати зусилля "Comic Relief". Ви тримаєте в руках точнісіньку копію книжки "Фантастичні звірі", яка належить Гаррі Поттеру, доповнену його нотатками і зауваженнями його друзів. Хоч Гаррі й не надто охоче погодився на передрук книги в її теперішньому вигляді, наші друзі з "Comic Relief" вважали, що його невеличкі ремарки додадуть виданню дотепної грайливості. Пан Скамандер, який уже давно змирився з постійними учнівськими коментарями на сторінках його шедевру, теж погодився з цим.

Це видання "Фантастичних звірів" можна буде придбати в крамниці "Флоріш і Блотс", а також у маґлівських книгарнях. Чарівники, які бажають внести грошові пожертви, можуть це зробити в чаклунському банку "Ґрінґотс" (прошу звертатися до Ґрипхука).

Мені залишається лише попередити тих, хто дочитав книжку до цього місця, але й досі її не купив, що на неї накладено злодійське закляття. Хочу також скористатися нагодою й заспокоїти покупців-маґлів: усі описані тут дивовижні істоти вигадані й не можуть завдати вам ніякої шкоди. А чарівникам я скажу просто: Draco dormiens nunquam titillandus (Не будіть сплячого дракона).

Вступ

Про цю книжку

ФАНТАСТИЧНІ ЗВІРІ І ДЕ ЇХ ШУКАТИ — це плід багаторічних мандрівок і досліджень. Озираючись в минулі роки на семирічного чарівника, який годинами розчленовує в своїй кімнаті горколумпів, я відчуваю заздрість, адже попереду в нього неймовірні подорожі: від найтемніших джунглів до найясніших пустель, з гірських вершин до багнистих трясовин, і цей забрьоханий горколумпами хлопчина дорослішатиме, вистежуючи

описаних на цих сторінках чудовиськ. Я досліджував лігвища, барлоги і гнізда на територіях п'яти континентів, спостерігав за дивними звичками магічних звірів у сотнях країн, ставав свідком їхньої могутності, здобував їхню довіру, а часом, бувало, й відбивався від них своїм дорожнім казанком.

Перше видання "Фантастичних звірів" було опубліковане 1918 року на замовлення пана Авґустуса Ворма з видавництва "Обскурус", який був настільки люб'язний, що поцікавився, чи зміг би я скласти для нього авторизовану енциклопедію з описами магічних істот. У ті часи я був дрібним службовцем Міністерства магії, тому відразу вхопився за таку нагоду підвищити свою жалюгідну зарплатню, що складалася з двох серпиків на тиждень, і заодно провести відпустку, мандруючи земною кулею у пошуках нових магічних різновидів. Решта — це історія, адже виходить уже п'ятдесят друге видання "Фантастичних звірів".

У цьому вступі я хотів би відповісти на кілька з найчастіше повторюваних запитань, які щотижня з'являються в моїй поштовій скриньці з часів першої публікації цієї книжки 1927 року. Перше з цих запитань найсуттєвіше — що таке "звір"?

Що таке звір?

Визначення "звіра" століттями викликало суперечки. Це може здивувати декого з учнів, які вперше вивчають магізоологію, але проблема окреслиться чіткіше, якщо ми розглянемо три роди магічних створінь.

Вовкулаки проводять більшість часу в людській подобі (чаклунській або маґлівській). Одначе раз на місяць вони перетворюються на диких чотирилапих звірів з кровожерливими намірами й відсутністю людського сумління.

Звички кентаврів різняться від людських: вони живуть на волі, не носять одягу, воліють триматися осторонь від маґлів і чарівників, проте дорівнюють їм за своїм розумом.

Тролі зовні нагадують людей, ходять на двох ногах, їх можна навчити кільком простим словам, але вони тупіші за найтупішого єдинорога і не володіють жодними магічними якостями за винятком дивовижної й надприродної фізичної сили.

Тож виникає запитання: які з цих створінь є "людськими істотами", тобто такими, які заслуговують усіх законних прав і можуть брати участь в управлінні магічним світом, а які — "звірами"?

Перші спроби визначити, які з магічних створінь мають називатися "звірами", були вкрай необдумані.

Згідно з декретом Бердока Малдуна, голови Чаклунської ради[1] в XIV столітті, будь-якому членові магічної спільноти, що ходить на двох ногах, надавали статусу "людської істоти", тим часом як усі інші залишалися "звірами". В дружньому пориві він запросив усіх "людських істот" на саміт з чарівниками для обговорення нових магічних законів і з превеликим жахом виявив свій прорахунок. Уся зала зібрань була вщерть забита ґоблінами, що попривозили з собою стільки двоногих істот, стільки змогли знайти. Ось як описала це Батільда Беґшот в "Історії магії":

Важко було щось розчути через крякучі крики діріколів, стогони авґурій і невгамовно-пронизливі співи фуперів. У той час, як чаклуни й відьми намагалися вчитатися в документи, розкладені перед ними, довкола, кривляючись і гигочучи, кружляли найрізноманітніші ельфи й феї. З десяток тролів почали трощити залу своїми довбнями, а баби-яги гасали скрізь у пошуках дітей собі на вечерю. Голова ради підвівся, щоб оголосити про початок засідання, але послизнувся на купі залишеного порлоками лайна і з прокльонами вибіг із зали.

Як бачимо, наявність у істоти двох ніг аж ніяк не гарантує, що вона захоче чи зможе брати участь у засіданні чаклунського уряду. Роздратований Бердок Малдун зарікся від подальших спроб залучити до Чаклунської ради усіх нелюдів магічної спільноти.

Малдунова послідовниця, мадам Ельфріда Клеґ, спробувала чіткіше окреслити визначення "людської істоти" в надії нав'язати тісніші контакти з іншими магічними створіннями. "Людськими істотами" вона проголосила тих, хто володіє людською мовою. Відповідно на наступну зустріч було запрошено усіх тих, хто був здатен порозумітися з членами ради. Але знову виникли ускладнення. Тролі, що навчилися від ґоблінів кількох простеньких речень, знову почали трощити залу. Джарви шугали під ногами членів президії ради і норовили кусьнути кожну литку, що траплялася на їхньому шляху. Окрім того, прибула велика делегація привидів (доступ яким за часів Малдуна було заборонено, адже вони не ходили на двох ногах, а ширяли в повітрі). Делегація привидів, однак, покинула зібрання, обурившись, як заявили вони згодом, тим, що "рада безсоромно зосередилась на проблемах живих істот, не враховуючи побажань мерців". Кентаври, які за Малдуна вважалися "звірами", а тепер, згідно з класифікацією мадам Клеґ, стали "людськими істотами", відмовилися прийти на засідання ради на знак протесту проти недопущення русаліїв, які, виринаючи з води, не могли спілкуватися жодною мовою, крім своєї русальської.

Лише 1811 року було узгоджено визначення, які задовольнили більшість магічної громади. Новопризначений міністр магії Ґроґен Стамп видав указ, згідно з яким "людською істотою" вважали "будь-яку істоту, яка володіла достатнім інтелектом для розуміння законів магічної спільноти і несла певну відповідальність за дотримання цих законів".[2] Представників тролів було опитано за відсутності ґоблінів і визнано, що вони не зрозуміли жодного слова; відповідно, не зважаючи на їхню двоногість, їх було класифіковано "звірами"; русаліїв, що спілкувалися за посередництвом перекладачів, було вперше визнано "людськими істотами"; а от фей, ельфів і гномів, попри їхній людиноподібний вигляд, було рішуче віднесено до категорії "звірів".

Зрозуміло, що на цьому питання не вичерпалося. Нам добре відомі кампанії екстремістів, що вимагають класифікувати маґлів "звірами"; ми свідомі того, що кентаври відмовилися від статусу "людських істот" і вирішили залишитися "звірами".[3] Вовкулак, натомість, протягом багатьох років перекидали з підрозділу звірів до підрозділу людських істот і навпаки; зараз, коли пишеться ця книжка, в підрозділі людських істот має свій офіс служба підтримки вовкулак, тоді як бюро вовкулачої реєстрації й загін із відловлювання вовкулак розташовано в підрозділі звірів. Деяких наділених високим інтелектом істот класифікували "звірами" через їхню неспроможність подолати хижацьку натуру. Акромантули й мантикори здатні вести плинні розмови, але при цьому залюбки проковтнуть вас, якщо ви до них наблизитесь.

Сфінкс говорить лише загадками й головоломками і впадає в шал від неправильних відповідей.

Там, де на подальших сторінках з'являтиметься опис звіра, щодо класифікації якого й далі існує непевність, я зазначатиму це окремо.

А тепер перейдемо до питання, що виникає чи не найчастіше, коли відьми й чаклуни заводять мову про магізоологію: чому маґли не помічають цих істот?

Коротка історія маґлівських зіткнень

з фантастичними звірами

Багатьом чаклунам може здатися невірогідним той факт, що маґли не завжди були аж такими невігласами стосовно магічних істот, яких ми так довго і вперто приховували. Навіть побіжний огляд середньовічного маґлівського мистецтва і літератури вказує на те, що до багатьох створінь, яких тепер вважають вигаданими, тоді ставилися як до справжніх. У маґлівських творах того часу з'являються дракони, грифони,

єдинороги, фенікси, кентаври, хоча зазвичай їх зображали з майже комічними недоладностями.

Однак докладніше вивчення середньовічного маґлівського бестіарію вказує на те, що більшість магічних звірів або взагалі пройшли повз увагу маґлів, або були помилково потрактовані як інші істоти. Ось розглянемо вцілілий фрагмент манускрипта, написаного таким собі братом Бенедиктом, ченцем-францисканцем із Вустершира:

Сьогодні, пораючись у саду цілющих рослин, я відгорнув кущ базиліку й побачив там велетенського тхора Він не втік і не сховався, як це роблять зазвичай тхори, а стрибнув на мене, поваливши навзнак на землю, і яро заволав: "Забирайся звідси, лисий бовдуре!". Він так хижо вкусив мене за носа, що я ще кілька годин стікав кров'ю. Старший монах ніяк не йняв віри, що я зустрів балакучого тхора, і поцікавився, чи не причастився я часом ріповим вином брата Боніфація. Та оскільки мій ніс досі був розпухлий і кривавив, мене звільнили від вечірні.

Цілком очевидно, що наш друг маґл наштовхнувся аж ніяк не на тхора, як він вважав, а на джарва, який, найімовірніше, саме полював на садових гномів — улюблену свою здобич.

Неправильне розуміння часом буває небезпечнішим за абсолютне невігластво, а маґлівський страх перед будь-яким проявом магії лише підсилювався тим трепетом, який навіювали всілякі істоти, що тинялися на їхніх грядках. Переслідування чаклунів сягнуло в той час небачених масштабів, а поява таких звірів, як дракони чи гіпогрифи лише роздмухувала маґлівську істерію.

Однак метою цієї книжки не є обговорення тих темних часів, які передували усамітненню і глибокому затаєнню чаклунів.[4] Нас цікавить лише доля тих легендарних звірів, що мусили, як і ми самі, ховатися від маґлів, щоб остаточно переконати їх у тому, що чарів не існує.

Міжнародна конфедерація чаклунів ґрунтовно розглядала цю проблему на історичному саміті 1692 року. Клопіткому питанню магічних істот було присвячено майже сім тижнів доволі ядучих дискусій між чарівниками всіх національностей. Чи багато різновидів можна буде приховати від маґлів і які це будуть види? Де і як їх переховувати? Упродовж цих запеклих дебатів деякі створіння навіть не усвідомлювали, що вирішувалася їхня доля, проте переважна більшість активно впливала на хід обговорення.[5]

Врешті-решт було досягнено порозуміння.[6] Двадцять сім видів істот — від драконів до бундімунок — вирішено було приховати від маґлів, щоб переконати їх, що ці види існували тільки в людській уяві. Цю кількість було збільшено протягом наступного століття, коли чаклуни набули більшої впевненості в методиці приховування. 1750 року Міжнародний статут про секретність було доповнено статтею №73, з якою й досі узгоджують свої дії чаклунські міністерства всього світу:

Кожна національна чаклунська організація несе відповідальність за секретність, догляд і контроль за всіма магічними звірами, істотами та духами, що перебувають у межах контрольованих ними територій. У разі якщо якась із цих магічних істот завдасть шкоди чи приверне увагу маґлівської громади, то ця національна чаклунська організація відповідатиме за це перед Міжнародною конфедерацією чаклунів.

Втаємничені магічні звірі

Не можна заперечувати того факту, що з моменту появи 73-ої статті подеколи траплялися випадки її порушення. Британські читачі старшого покоління повинні пам'ятати про Ілфракумський інцидент 1932 року, коли легковажна зелена валлійська драконка налетіла на багатолюдний маґлівський пляж. Смертельних випадків, на щастя, вдалося уникнути завдяки хоробрим діям однієї чаклунської родини, яка там відпочивала (і згодом була нагороджена орденом Мерліна першого ступеня). Вони миттєво наклали на мешканців Ілфракума найпотужніші і наймасовіші для того століття чари забуття і зуміли відвернути катастрофу.[7]

Міжнародна конфедерація чаклунів була змушена накладати штрафи на ті країни, що не раз порушували статтю 73. Тібет і Шотландія належать до найупертіших правопорушників. Снігова людина йєті так часто трапляла на очі маглам, що Міжнародна конфедерація чаклунів вважала за необхідне розмістити там на постійній базі Міжнародну оперативну групу. Тим часом найбільшого в світі водяника Келпі з озера Лох-Нес ще й досі ніхто не зловив, і він отримує неабияку втіху від власної популярності.

Та попри усі ці неочікувані казуси ми, чаклуни, можемо привітати себе з добре виконаною роботою. Безсумнівно, що переважна більшість сучасних маґлів відмовляються вірити в магічних звірів, яких так жахалися їхні предки. Навіть ті маґли, що помічають кізяки порлоків або сліди стрілерів — а було б нерозважливо припускати, що всі сліди вдається замести, — задовольняються хай і безглуздими, але тільки не магічними поясненнями.[8] Якщо який-небудь маґл необачно розкаже приятелеві, що він побачив летючого гіпогрифа, усі вважатимуть, що він або перепив, або "звихнувся". Можливо, це й не надто справедливо стосовно таких довірливих маґлів, та все ж для чарівників цей варіант значно кращий, ніж бути спаленим живцем або втопленим у ставку.

Отож яким саме чином чаклунська спільнота приховує фантастичних звірів?

На щастя, деякі види не потребують особливого чаклунського втручання, щоб уникнути маґлівських очей. Такі істоти, як тебан, напівлик чи посіпачка, самі володіють ефективними способами маскування, тож для їхнього захисту абсолютно не потрібне втручання Міністерства магії. Ще інші звірі уникають будь-яких контактів з маґлами завдяки своєму розуму або вродженій сором'язливості — скажімо, єдинороги, місячні тельці і кентаври. Є такі магічні істоти, що мешкають у недоступних для маґлів місцях — тут можна згадати акромантулу з глибин недосліджених джунглів Борнео і фенікса, що гніздиться на височенних гірських вершинах, яких не досягти без чарів. Зрештою, чи не найчастіше йдеться про звірят, які надто малі, або вельми меткі, або

подібні на свійських тварин, щоб привертати до себе увагу маґлів: до цієї категорії можна віднести шизопурфликів, козлокосів і крупів.

Та попри це чимало істот свідомо чи випадково перебувають просто під носом у маґлів, і саме вони завдають зайвих клопотів Відділу нагляду й контролю за магічними істотами. Цей відділ, другий за обсягом у Міністерстві магії,[9] активно опікується проблемами усіх різновидів істот, що перебувають під його наглядом.

Безпечне природне середовище

Чи не найважливіший крок у втаємниченні магічних істот — створення для них безпечного середовища. Протимаґлівські чари запобігають проникненню небажаних осіб у ліси, де мешкають кентаври і єдинороги, а також на береги озер і річок, призначених для русаліїв. У деяких екстремальних ситуаціях, як от, скажімо, у випадку з квінтолапом, довелося знекартлювати цілі території.[10]

Деякі з цих безпечних місцин, таких, як, наприклад, драконячі резервації, мусять перебувати під постійним чаклунським наглядом. На відміну від єдинорогів і русаліїв, які не зазіхають на інші території, окрім виділених для їхнього перебування, дракони використовують будь-яку нагоду вирватися за межі резервацій у пошуках здобичі. Іноді трапляється, що протимаґлівські чари не спрацьовують, бо деякі звірі застосовують свою потужну магію. Йдеться про водяника келпі, єдиною метою якого є заманювання до себе людських істот, і про погребіна, що сам їх активно переслідує.

Контроль за торгівлею і розведенням

Ймовірність того, що маґлів можуть налякати якісь великі або небезпечні магічні чудовиська, зараз майже виключена завдяки запровадженню суворих покарань за розведення цих бестій або продаж їхніх малят чи яєць. Відділ нагляду й контролю за магічними істотами

пильно стежить за будь-якими спробами торгівлі фантастичними створіннями. Після впровадження закону про Заборону експериментального розведення (1965 р.) виведення нових видів істот стало нелегальним.

Розілюзнювальні закляття

Будь-який чаклун також бере певну участь у втаємниченні магічних звірів. Скажімо, власники гіпогрифів зобов'язані згідно з законом накладати на звірів розілюзнювальні закляття з метою деформації зору будь-якого маґла, який може їх побачити. Розілюзнювальні закляття необхідно накладати щоденно, адже ефект їхньої дії доволі швидкоплинний.

Чари забуття

Коли ж трапляється найгірше і якийсь маґл побачить те, чого бачити не повинен, для виправлення такої ситуації найкраще застосовувати чари забуття. Їх може накласти сам власник виявленого звіра, однак у деяких складних випадках Міністерство магії відправляє на місце події команду фахових забуттяторів.

Служба дезінформації

Службу дезінформації задіюють лише в найтяжчих випадках зіткнень між чаклунами і маґлами. Деякі магічні катастрофи й аварії настільки впадають у вічі, що їх неможливо розтлумачити маґлам без зовнішнього авторитетного втручання. У таких випадках служба дезінформації встановлює безпосередній контакт із маґлівським прем'єр-міністром для пошуків вірогідного немагічного пояснення подій, що сталися. Служба доклала неймовірних зусиль, щоб переконати маґлів у тому, що всі фотозображення лохнеського Келпі — це звичайнісінькі фальшивки, в результаті чого вдалося великою мірою пом'якшити вкрай загрозливу ситуацію.

Чому важлива магізоологія

Вищеописані заходи лише деякою мірою дають змогу зрозуміти весь масштаб і обсяг роботи, виконуваної Відділом нагляду й контролю за магічними істотами. Нам залишається лише відповісти на риторичне запитання, яке, як ми й самі чудово розуміємо, не потребує відповіді: чому ми всі, і як окремі індивіди, і як загальна спільнота, й надалі намагаємось захищати і переховувати магічних звірів, навіть абсолютно диких і неприборкуваних? Звісно ж, ми робимо це для того, щоб забезпечити майбутнім поколінням чаклунів і чарівниць можливість насолоджуватися їхньою незвичною красою і могутністю, як це було даровано й нам.

Пропоную вам свою працю як вступ до ґрунтовного пізнання безлічі фантастичних звірів, що населяють наш світ. На подальших сторінках описано сімдесят п'ять видів цих істот, хоч я не маю сумніву, що вже цього року буде виявлено ще якусь породу, внаслідок чого виникне потреба у п'ятдесят третьому доповненому виданні "Фантастичних звірів і де їх шукати". А насамкінець хочу додати, що я з величезним задоволенням думаю про те, що цілі покоління юних чарівників і відьом набувають глибоких знань і уявлень про життя фантастичнх звірів, яких я з любов'ю описую на сторінках цієї книжки.

Класифікація міністерства магії

Відділ нагляду й контролю за магічними істотами надає відповідну класифікацію всім відомим видам звірів, людських істот і духів. Завдяки цьому можна отримати загальні уявлення про рівень загрози кожної з таких істот. Ця класифікація складається з таких п'яти категорій:

Класифікація Міністерства магії (КММ)

XXXXX Прагне вбивати чаклунів /не піддається приборкуванню чи одомашненню.

ХХХХ Небезпечний /потребує спеціалізованих знань /може бути контрольований висококваліфікованим чаклуном

ХХХ Для контролю достатньо компетентного чаклуна

ХХ Безпечний /піддається одомашненню

Х Нудний

У деяких випадках я відчував необхідність додаткового пояснення, чому певні звірі класифіковано саме так, для чого робив відповідні примітки під текстом.

Фантастичні звірі від А до Я

А

АВҐУРІЯ (Augurey)

(або ірландський фенікс)

КММ: ХХ

Батьківщина авґурії — Британія та Ірландія, хоч подеколи її можна зустріти і в інших країнах північної Європи.

На вигляд авґурія нагадує недогодованого грифа — це хирлява й вічно скорботна зелено-чорна пташка.

Авґурія надзвичайно полохлива, гніздиться в ожинових чагарниках, харчується великими комахами й феями, літає тільки під проливним дощем, а решту часу ховається в своєму сльозоподібному гніздечку.

В авґурії характерний глухий пульсуючий крик, який провіщає, як колись вважали, смерть. Чарівники обходили стороною авґурині гнізда, остерігаючись почути це душогубне пулькання, — подейкували, що не один чаклун зазнав серцевого нападу, коли, проходячи повз чагарник, раптом чув голосіння невидимої авґурії.[11] Однак ґрунтовні дослідження виявили згодом, що авґурії своїм голосінням просто провіщають наближення дощу.[12] Відтоді за авґуріями закріпилася слава домашніх синоптиків, хоч багато кому може здатися нестерпним їхнє мало не безперервне пулькання впродовж дощових осінніх місяців. Пера авґурій зовсім не надаються для письма, адже вони чорнилонепроникні.

АКРОМАНТУЛА (Acromantula)

КММ: XXXXX

Акромантула — потворна шестиока павучиха, що має здатність розмовляти людською мовою. Походить з Борнео, де живе в гущавині джунґлів.

Основні риси — густа чорна шерсть на тілі, розмах лап до 4,5 метрів; клешні, що характерно клацають, коли акромантула збуджена або сердита; отруйні виділення.

Акромантула — м'ясоїдний хижак, віддає перевагу великій здобичі. Плете своє павутиння у формі купола на поверхні землі. Самиці більші за самців і можуть відкладати до сотні яєць одночасно. Ці яйця м'які й білі, завбільшки з великий м'яч. Малі павучата вилуплюються протягом шести-восьми тижнів. Відділ нагляду й контролю за магічними істотами надав яйцям акромантули категорію неринкового товару класу "А", а це означає, що за їхнє імпортування або продаж призначають суворе покарання.

Припускають, що цю бестію вивели самі чаклуни, ймовірно, з метою захисту своїх поселень та охорони скарбів, оскільки зазвичай заради

цього й створюють магічних монстрів.[13] Незважаючи на майже людський інтелект, акромантула не піддається дресируванню і є вкрай небезпечна як для чаклунів, так і для маґлів.

Чутки про заснування в Шотландії цілої колонії акромантул залишаються непідтвердженими.

Б

БАГНЮК (Dugbog)

КММ: XXX

Багнюк — істота, що живе в болотах Європи, а також Північної й Південної Америки.

У нерухомому стані багнюк нагадує колоду трухлявою дерева, однак якщо придивитися пильніше, можна побачити лапи з плавцями й дуже гострі зуби. Він ковзається і в'ється в багні, живлячись зазвичай дрібними ссавцями, й може завдати значної шкоди кісточкам людських ніг.

Улюблений харч багнюка — мандрагора. Відомі випадки, коли вирощувачі мандрагор, смикаючи за листя своєї найціннішої рослини, бачили внизу лише криваву безформну масу, що залишилась після відвідин багнюка.

БУНДІМУНКА (Bundimun)

КММ: XXX

Бундімунки трапляються по цілому світі. Вони заводяться в житлових помешканнях, спритно залазячи під підлогу і за плінтуси. Про присутність бундімунки зазвичай неважко здогадатися за гидким гнилистим

смородом. Бундімунка виділяє слиз, від якого розкладається фундамент будівлі, в якій вона перебуває.

Непотривожена бундімунка нагадує зеленувату плісняву з очима, але коли її налякати, вона квапливо втікає, перебираючи численними хирлявими лапками. Харчується вона брудом.

Очисне закляття може звільнити будинок від засилля бундімунок, але якщо вони встигли розплодитись у надто великій кількості, необхідно негайно, не чекаючи, доки будівля завалиться, зв'язатися з Відділом нагляду й контролю за магічними істотами (підрозділ боротьби зі шкідниками). Розбавлені виділення бундімунок використовують у деяких магічних очисних рідинах.

В

ВАСИЛІСК (Basilisk)

(або Зміїний король)

КММ: XXXXX

Перший історично зафіксований Василіск був виведений Герпом Смердючим, грецьким темним чаклуном і парселмовцем, який виявив у результаті численних експериментів, що з курячого яйця, висидженого жабою, вилуплюється гігантський змій, наділений дуке небезпечними здібностями.

Василіск — ядучо-зелений змій, що сягає до п'ятнадцяти метрів завдовжки. Голову самця прикрашає яскраво-червоне оперення. Його зуби виділяють смертельну отруту, та найстрашніша його зброя — погляд великих жовтих очей. Той, хто в них погляне, миттєво помре.

Якщо в нього буде достатньо їжі (а Василіск харчується всіма видами ссавців і птахів, а також більшістю плазунів), змій може прожити надзвичайно довго. Василіск Герпа Смердючого проіснував, за переказами, мало не дев'ятсот років.

Виведення Василісків було оголошено незаконним ще за часів середньовіччя, хоч факт цієї процедури легко приховати — достатньо забрати куряче яйце з-під жаби, якщо Відділ нагляду й контролю за магічними істотами нагряне з перевіркою. Однак Василіски є загрозою навіть для темних чаклунів, адже ніхто, крім парселмовців, не здатен ними керувати, тому в Британії впродовж останніх чотирьохсот років не було зафіксовано жодного факту появи Василісків.

ВОВКУЛАКА

(Werewolf)

КММ: XXXX[14]

Вовкулаки трапляються по цілому світі, хоча вважається, що вони походять з північної Європи.

Люди обертаються на вовкулаків лише після укусу. Хоч ця хвороба й невиліковна, однак останні здобутки в зіллєварінні великою мірою пом'якшують найстрашніші симптоми. Раз на місяць, коли місяць стає повний, досі здоровий і нормальний чарівник або постраждалий маґл перетворюється на кровожерного звіра. Вовкулака практично єдиний із фантастичних істот активно полює на людей, надаючи перевагу цій здобичі перед усіма іншими.

ВОГНЕКРАБ (Fire Crab)

КМ: XXX

Незважаючи на свою назву, вогнекраб нагадує радше велику черепаху з панцирем, інкрустованим коштовним камінням. На Фіджі, звідки він родом, цілу узбережну смугу було перетворено на заповідник. Вогнекрабів захищали не тільки від маґлів, які можуть спокуситися на коштовний панцир, а й від не надто сумлінних чаклунів, що виготовляють з цих панцирів дуже цінні казанки.

Вогнекраб має, однак, і власний засіб захисту: коли на нього напасти, він відстрілюється струменями полум'я із задньої частини тіла. Вогнекрабів експортують до інших країн як домашніх тварин, але для цього потрібна спеціальна ліцензія.

Г

ГІПОГРИФ (Hippogriff)

КМ: XXX

Гіпогриф родом з Європи, хоч зараз проживає по цілому світі.

Має голову гігантського орла і тулуб коня.

Його можна приручити, але такі спроби можуть робити лише фахівці.

При наближенні до гіпогрифа слід підтримувати з ним зоровий контакт. Ваш уклін свідчить про добрі наміри. Якщо гіпогриф відповість вам поклоном у відповідь, до нього можна безпечно підходити ближче.

Гіпогриф харчується земляними комахами, а також їсть птахів та невеличких ссавців.

Готуючись давати приплід, гіпогрифи споруджують на землі гнізда, куди відкладають по одному великому крихкому яйцю, з якого уже за

добу вилуплюються нащадки. Малі гіпогрифенята протягом тижня набувають навичок літання, однак супроводжувати своїх батьків у довших перельотах вони можуть лише через кілька місяців.

ГІПОКАМПУС (Hippocampus)

КМ: XXX

Гіпокампус родом із Греції. Має голову й перед коня, а задню частину тулуба і хвіст — величезної риби.

Хоча зазвичай цей вид трапляється в Середземномор'ї, один розкішний екземпляр блакитно-чалої масті був упійманий русаліями 1949 року біля берегів Шотландії і згодом одомашнений ними. Гіпокампус відкладає великі напівпрозорі яйця, крізь які можна бачити пуголошаток.

ГНОМ (Gnome)

КМ: XX

Гном — типовий шкідник, що мешкає в садах і городах півночі Європи та Північної Америки. Може сягати тридцяти сантиметрів заввишки, має непропорційно велику голову і тверді, кістляві ступні.

Гнома можна вигнати з саду, розкрутивши його над головою, аж поки йому світ замакітриться, а тоді пошпурити його через огорожу. Як альтернативу можна використовувати джарвів, хоч сьогодні чимало чаклунів вважають такий метод розгномінування надто жорстоким.

ГОРКОЛУМП (Horklump)

КМ: X

Горколумп походить зі Скандинавії, але зараз цей вид поширився по всій північній Європі.

Горколумп нагадує м'ясистий, з рожевим відтінком гриб, укритий рідкою, але доволі жорсткою чорною щетиною.

Надзвичайно плодовитий, горколумп може за кілька днів розмножитися по всьому саду. У пошуках улюбленої поживи — хробаків, він проникає в землю напрочуд жилавими щупальцями, що слугують йому замість коріння.

Горколумп — вишуканий делікатес для гномів, а поза тим з нього немає жодної явної користі.

ГРИФОН (Griffin)

КМ: XXXX

Грифон походить із Греції, він має передні лапи й голову гігантського орла, а тулуб і задні лапи — лева.

Як і сфінкса (див. далі), його часто використовують чаклуни для охорони скарбів. Хоча грифони люті і ярі, відомий випадок, коли група висококваліфікованих чаклунів зуміла нав'язати з одним із них приятельські стосунки.

Харчуються грифони сирим м'ясом.

Ґ

ҐРАПОРІГ (Graphorn)

КМ: XXXX

Ґрапорога можна зустріти в гірських районах Європи.

Це великий сірувато-фіолетовий звір з горбатою спиною та двома довжелезними гострими рогами. Ґрапоріг ходить на великих чотирипалих лапах і має украй агресивний характер.

Попри те, що ґрапороги без ентузіазму ставляться до спроб їх приручити, іноді можна спостерегти, як верхи на них їздять гірські тролі, які через це незрідка вкриті численними шрамами.

У багатьох зіллях використовують мелений ріг ґрапорога, хоч він і надзвичайно дорогий, адже заволодіти ним дуже важко. Шкура ґрапорога навіть цупкіша від шкури драконячої, а тому непроникна для більшості заклять.

ҐРИНДІЛ (Grindylow)

КМ: XX

Ґринділ — рогатий блідо-зелений водяний демон, який живе в озерах Британії та Ірландії.

Живиться маленькими рибками, агресивно ставиться і до чаклунів, і до маґлів, хоч відомі випадки, коли його приручали русалії.

Ґринділ має довжелезні пальці, завдяки яким він володіє мертвою хваткою, але їх легко можна поламати.

Д

ДЖАРВ (Jarvey)

КМ: XXX

Джарва можна зустріти в Британії, Ірландії та Північній Америці.

Джарв хоча й нагадує переростого тхора, але вміє говорити. Однак для ведення повноцінних розмов йому бракує інтелекту, тому він обмежується короткими (незрідка вульгарними) фразами, що фонтанують з нього безперервно.

Джарви здебільшого живуть під землею, полюючи на гномів, хоч живляться також кротами, пацюками й польовими мишами.

ДІРІКОЛЬ (Diricawl)

КМ: XX

Діріколь походить з острова Маврикій.

Цей огрядний, з пухнастим пір'ям птах не вміє літати, однак володіє дивовижним умінням рятуватися від небезпек. Він може зникнути, струснувши пір'ям, і знову з'явитися деінде (подібно до фенікса; див. далі).

Цікаво, що маґлам колись було відомо про існування діріколя, але вони називали його "додо". Не знаючи про здатність діріколя щезати за власним бажанням, маґли гадали, що винищили цього птаха через надмірне полювання. А позаяк це допомогло маґлам усвідомити всю небезпеку від безладного винищення істот-побратимів, то Міжнародна конфедерація чаклунів ніколи не вважала за потрібне повідомляти їм, що діріколі існують і досі.

ДОКСЯ (Doxy)

(або кусюча фея)

КМ: XXX

Доксю іноді помилково вважають феєю (див. далі), хоч вони належать до абсолютно різних видів. Вона, як і фея, має крихітне людське тільце, але в доксі воно вкрите густою чорною шерстю і доповнено додатковими парами рук і ніг. Крила в доксі цупкі, вигнуті й лискучі, немов у жука.

Доксі населяють північну Європу та Америку, надаючи перевагу прохолодному клімату.

Відкладають за один раз до п'ятсот яєчок, зариваючи їх у землю. Через два-три тижні з яєчок вилуплюється потомство.

Доксі мають два ряди гострих отруйних зубів. Після їхнього укусу треба приймати протиотруту.

ДРАКОН (Dragon)

КМ: XXXXX

Драконів — цих чи не найвідоміших магічних чудовиськ — дуже нелегко заховати.

Самиці драконів переважно більші й агресивніші за самців, але до будь-кого з них краще не наближатися нікому, крім висококваліфікованих і підготовлених чаклунів.

Драконяча шкура, кров, серце, печінка і ріг відомі своїми потужними магічними властивостями, однак яйця драконів належать до категорії неринкових товарів класу "А".

Існує десять порід драконів, хоча в результаті випадкових схрещень іноді утворюються також рідкісні гібриди. До чистопородних належать такі види драконів:

Гебридій чорний

(Hebridean Black)

Цей дракон, як і зелена валлійка (див. далі), теж родом із Британії, але значно агресивніший за свою співвітчизницю. Потребує не менше сотні квадратних миль території. Завдовжки понад дев'ять метрів, чорний гебридій вкритий жорсткою лускою, має яскраво-фіолетові очі й низку невеличких, але гострих, наче бритва, гребінців на спині. Його крила нагадують кажанячі, а хвіст завершується стрілоподібним вістрям. Чорний гебридій харчується переважно оленями, хоч іноді може нападати на собак і навіть на велику рогату худобу. Чаклунський клан Макфусті, що мешкає на Гебридських островах протягом століть, за традицією наглядає за своїми краянами-драконами.

Звичайна зелена валлійка

(Common Welsh Green)

Зелена валлійка чудово зливається із соковитими травами своєї батьківщини, але гніздиться зазвичай високо в горах, де для її збереження влаштовано заповідник. Попри ілфракумський інцидент (див. Вступ), ця порода найспокійніша з усіх драконів і, подібно до опалоока (див. далі), воліє полювати на овець, активно уникаючи зіткнень з людьми, якщо її не провокувати. Зелену валлійку характеризує легко впізнаваний і напрочуд мелодійний рев. Випускає полум'я тоненькими струменями. Яйця зеленої валлійки землисто-брунатного кольору з зеленими цятками.

Китайська метеорка (Chinese Fireball)

(також відома як драконолев)

Ця єдина драконка Сходу має просто вражаючу зовнішність. Вона яскраво-червона, з гладкою лускою, а її кирпата морда та неймовірно вирячені очі облямовані каймою золотистих шипів. Своїм ім'ям метеорка завдячує грибоподібному полум'ю, що виривається з її ніздрів, коли вона розлючена. Її вага становить від двох до чотирьох тонн, причому самиці більші від самців. Яйця яскраво-малинові з золотими цятками, їхню шкаралупу високо цінують китайські чаклуни. Метеорка агресивна, але до представників свого роду ставиться толерантніше, ніж більшість драконів, іноді навіть погоджується ділити територію з одним або й двома драконами. Метеорка харчується майже всіма ссавцями, але перевагу надає свиням і людям.

Норвезький хребтоспин

(Norwegian Ridgeback)

Норвезький хребтоспин багато в чому нагадує рогохвістку (див. далі), але замість хвостових шипів на його спині стримлять рельєфні синяво-чорнющі гребені. Надзвичайно агресивний до своїх побратимів, хребтоспин на сьогодні є одним із найрідкісніших видів драконів. Відомо, що він нападає чи не на всіх крупних земних ссавців, але, на відміну від інших драконів, хребтоспин харчується також і мешканцями вод. Згідно з непідтвердженими повідомленнями, 1802 року біля узбережжя Норвегії хребтоспин напав на мале китеня. Яйця хребтоспина чорні, а властивість вивергати з себе вогонь проявляється в малих хребтоспинчиків набагато раніше за інші породи (від одного до трьох місяців).

Опалоок антиподний

(Antipodean Opaleye)

Опалоок походить з Нової Зеландії, але відомі випадки його міграції до Австралії, коли йому бракує території проживання на батьківщині. На відміну від більшості драконів опалоок живе не в горах, а в долинах. Це дракон середнього розміру й ваги (від двох до трьох тонн). Опалоок чи не найгарніший з усіх драконів, він має райдужну перлисту луску, а його сяючі різнокольорові очі не мають зіниць, звідси й походить його назва. Цей дракон дихає сліпучим яскраво-червоним полум'ям, хоча за драконячими мірками він не належить до особливо агресивних видів і може вбити когось лише тоді, коли зголодніє. Його найулюбленіший харч — вівці, хоч інколи його жертвами стають і більші тварини. Хвилю нападів на кенгуру наприкінці 70-х років здійснив самець опалоока, якого витіснила з його території владна самка. Яйця опалоока блідо-сірі, і неуважні маґли можуть помилково сприйняти їх за викопні скам'янілі рештки.

Перуанський гадозуб

(Peruvian Vipertooth)

Це найменший з усіх відомих драконів і найшвидший у польоті. Завдовжки якихось чотири-п'ять метрів, перуанський гадозуб вкритий гладкою лускою мідного кольору з чорними гребенями вздовж хребта. Роги в нього короткі, а ікла надзвичайно отруйні. Гадозуб із задоволенням харчується козами й коровами, однак має такий пристрасний апетит на людей, що наприкінці XIX століття Міжнародна конфедерація чаклунів була змушена вислати спеціалістів-винищувачів для зменшення кількості гадозубів, які плодилися зі страхітливою швидкістю.

Румунський довгоріг

(Romanian Longhorn)

Довгоріг має темно-зелену луску й довгі блискучо-золотисті роги, на які він наштрикує свою здобич перед тим, як її підсмажити. Перемелені на порошок, ці роги надзвичайно цінують як інгредієнти для настоянок. Природна територія проживання довгорогів стала на сьогодні заповідником світового значення, де чаклуни з різних країн можуть зблизька досліджувати різновиди драконів. Було розроблено інтенсивну програму відновлення популяції довгорогів, адже їхня кількість впродовж останніх років катастрофічно зменшилася в результаті надмірної торгівлі рогами, що визначені тепер ринковими матеріалами класу "Б".

Угорська рогохвістка

(Hungarian Horntail)

Чи не найнебезпечніша з усіх порід драконів угорська рогохвістка має чорну луску і зовні нагадує ящірку. У неї жовті очі, червоно-бронзові роги і такого ж кольору шипи, що стримлять з її довгого хвоста Рогохвістка вивергає полум'я далі за всіх інших драконів (майже на п'ятнадцять метрів). Її яйця кольору цементу мають особливо тверду шкаралупу — драконенята пробивають собі шлях назовні за допомогою хвоста, шипи на якому відростають до моменту народження. Угорська рогохвістка живиться козами, вівцями, а коли трапляється нагода, то й людьми.

Український залізопуз

(Ukrainian Ironbelly)

Найбільший з усіх драконів. Залізопуз може набирати до шести тонн ваги. Огрядний і повільніший у польоті, ніж гадозуб чи довгоріг, залізопуз одначе вкрай небезпечний і здатний розтрощити своєю вагою будь-який будинок.

Має металево-срібну луску, темно-червоні очі і довжелезні, загрозливі кігті.

Залізопузи перебувають під пильним наглядом Української чаклунської ради, відколи 1799 року якийсь залізопуз поцупив на Чорному морі цілий вітрильник (на щастя, без людей).

Шведська короткорилка

(Swedish Short-Snout)

Шведська короткорилка — приваблива сріблясто-блакитна драконка, шкуру якої використовують для виготовлення захисних рукавиць та щитів. З її ніздрів шугає сліпучо-синє полум'я, що протягом кількох секунд обертає деревину й кості на попіл. Порівняно з більшістю драконів, на совісті короткорилки найменше людських жертв, та це передовсім лише тому, що вона воліє жити в диких і важкодоступних гірських районах.

ДУРОСПІВКА (Johberknoll)

КММ: ХХ

Дуроспівка (північна Європа й Америка) — крихітна блакитна в цяточку пташка, що харчується малесенькими комашками. Вона живе мовчки аж до самісінької смерті, напередодні якої заходиться нескінченним лементом, видобуваючи з себе усі будь-коли почуті звуки, але в зворотньому порядку. Пір'я дуроспівки використовують для виготовлення сироватки правди й настійки забуття.

Е

ЕЛЬФ (Pixie)

КММ: XXX

Ельфів найчастіше можна зустріти в Англії, у Корнволі.

Ці капосні створіння кольору електрик, що сягають до двадцяти сантиметрів зросту, страшенно полюбляють усілякі витівки й каверзи.

Вони безкрилі, але вміють літати й незрідка хапають необачних людей за вуха, а тоді затягають їх на верхівки дерев чи на дахи високих будинків.

Ельфи спілкуються високочастотною абракадаброю, зрозумілою тільки їм самим. Їхні малята народжуються відразу сформованими.

ЕРКЛІНҐ (Erkling)

КММ: XXXX

Ерклінґ — ельфоподібна істота, що походить з Чорного лісу в Німеччині. Він більший за гнома (в середньому під метр заввишки), має загострене лице й характеризується пронизливим реготом, що заворожує дітей, яких він намагається заманити від їхніх опікунів і з'їсти. Проте завдяки суворому контролю з боку німецького Міністерства магії впродовж останніх століть відчутно зменшилася кількість жертв ерклінґа. Останній відомий напад ерклінґа на шестирічного чарівника Бруно Шмідта закінчився смертю ерклінґа — малий Шмідт лупнув його по голові батьковим казаном.

Є

ЄДИНОРІГ (Unicorn)

КММ: XXX[15]

Єдиноріг — прекрасний звір, який трапляється в лісах північної Європи. В дорослому віці це білосніжний рогатий кінь, хоча лошатка спершу золотисті, а перед досягненням зрілості стають сріблястими. Кров, ріг і грива єдинорога славляться своїми потужними магічними властивостями.[16] Єдиноріг зазвичай уникає контакту з людьми, підпускає до себе радше відьом, аніж чаклунів, і такий прудконогий, що його дуже важко впіймати.

І

ІМП (Imp)

КММ: ХХ

Імпа можна знайти лише в Британії та Ірландії. Іноді його плутають з ельфом. Вони подібні на зріст (від п'ятнадцяти до двадцяти сантиметрів), але імп не літає, як ельф, і не має такого яскравого забарвлення (зазвичай імп темно-коричневий або чорний). Однак вони схожі своїм грубуватим почуттям гумору.

Імп надає перевагу вологим і багнистим місцинам. Його часто можна побачити біля берегів річок, де він розважається, штовхаючи і штурхаючи усіх роззяв.

Імпи їдять маленьких комашок і розмножуються подібно до фей (див. далі), хоч і не прядуть коконів. Їхні малята завдовжки два-три сантиметри, вилуплюються цілком сформовані.

Й

ЙЄТІ (Yeti)

(відомий ще як Біґ-Фут або Снігова Людина)

КММ: XXXX

Уродженець Тібету, єті вважається родичем троля, хоч ніхто ще не наблизився до нього настільки близько, щоб провести необхідні дослідження.

Зростом до чотирьох з половиною метрів, він покритий з голови до ніг білосніжною шерстю. Йєті поглинає все, що трапиться йому на шляху, але боїться вогню, тож фахові чаклуни можуть дати йому відсіч.

К

КАП (Kappa)

КММ:XXXX

Кап — японський водяний демон, який живе в мілководних ставках і річках.

Його часто змальовують як мавпу з риб'ячою лускою замість шерсті, а ще він має на голові заглиблення, в якому носить воду.

Кап живиться людською кров'ю, але він не заподіє вам ніякої шкоди, якщо йому кинути огірок з вирізаним на ньому вашим ім'ям.

При зустрічі з капом чаклун мусить хитрощами змусити його вклонитися — якщо кап це зробить, то вода з ямки на голові виллється і він миттєво втратить свою силу.

КВІНТОЛАП (Quintaped)

(також відомий як Мак-Бун волохатий)

КММ: XXXXX

Квінтолап — надзвичайно небезпечний хижак, що має особливу пристрасть до людей.

Його приземкувате тіло і всі п'ятеро клишавих лап вкриті густим рудо-багряним волоссям.

Квінтолапа можна зустріти лише на острові Дрієрі біля північного узбережжя Шотландії. З цієї причини Дрієр було знекартлено.

Існує легенда, що колись на острові Дрієрі жили тільки дві чаклунські родини — Мак-Клайверти і Мак-Буни. П'яна чаклунська дуель між Дуґальдом, головою клану Мак-Клайвертів, і Квінтієм, головою клану Мак-Бунів, очевидно призвела до смерті Дуґальда. У відповідь Мак-Клайверти однієї ночі оточили помешкання Мак-Бунів і перетворили їх усіх на потворних п'ятилапих бестій. Занадто пізно Мак-Клайверти збагнули, що Мак-Буни, знамениті своєю цілковитою некомпетентністю в магії, у зачарованому стані виявилися набагато небезпечніші. До того ж Мак-Буни чинили опір будь-яким спробам повернути їм людську подобу. Почвари знищували всіх Мак-Клайвертів, аж доки на острові не лишилося жодної людської душі. І лише тоді Мак-Буни усвідомили, що за відсутності хоч когось, хто володіє чарівною паличкою, вони назавжди залишаться такими, як є.

Ніхто достеменно не знає, прадива ця історія чи ні, адже в живих не лишилося жодного Мак-Клайверта чи Мак-Буна, щоб розповісти нам про те, що насправді сталося з їхніми предками.

Квінтолапи не вміють розмовляти і шалено опираються будь-яким спробам Відділу нагляду й контролю за магічними істотами впіймати когось із них з метою розтрансфігурації, тому ми змушені припускати, що вони й справді, судячи з прізвиська, є тими волохатими Мак-Бунами, які з радістю готові до кінця своїх днів залишатися монстрами.

КЕЛПІ (Kelpie)

КММ: XXXX

Цей британсько-ірландський демон-водяник може набувати різноманітних форм, хоч найчастіше з'являється у вигляді коня з очеретяною гривою. Заманивши необачну жертву собі на спину, він пірнає на саме дно річки чи озера, де й пожирає свого вершника, нутрощі якого спливають на поверхню.

Щоб здолати келпі, треба правильно його загнуздати за допомогою розташувальних чарів, після чого він стає слухняний і покірний.

Найбільшого в світі келпі виявлено в озері Лох-Нес у Шотландії. Найчастіше він набирає обрисів морського змія (див. далі). Спостерігачі Міжнародної конфедерації чаклунів усвідомили, що вони мають справу не зі справжнім змієм, коли на їхніх очах після наближення групи дослідників-маґлів він перетворився на видру, а тоді знову на змія, коли небезпека минула.

КЕНТАВР (Centaur)

КММ: XXXX[17]

Кентаври мають людську голову, руки і торс, що переходить у кінський тулуб різної масті.

Наділені розумовими здібностями і здатністю розмовляти, кентаври насправді не належать до категорії звірів, але були класифіковані так Міністерством магії на власне прохання (див. Вступ).

Кентаври мешкають у лісах. Їхньою батьківщиною вважають Грецію, хоч у наш час кентаврські громади можна зустріти в багатьох кутках Європи. Чаклунська адміністрація кожної з країн, де перебувають

кентаври, надає для них спеціальні ділянки, де їх не турбуватимуть маґли. Проте варто зауважити, що кентаври не потребують особливої протекції від чаклунів, адже й самі чудово вміють ховатися від людей.

Життя кентаврів оповите таємницею. Насправді вони не довіряють ні чарівникам, ні маґлам і, як видається, не роблять між ними великої різниці.

Живуть вони табунами, що налічують від десяти до півсотні членів.

Відомо, що вони чудові зцілювачі, віщуни, лучники та астрономи.

КЛАБЕРТ (Clabbert)

КММ: XX

Клаберт — істота, що мешкає на дереві й нагадує своїм виглядом щось середнє між мавпою та жабою.

Походить з південноамериканських штатів, хоч відтоді вже поширився по цілому світі.

Має гладеньку лису шкіру зелено-рябого кольору, перетинчасті пальці ніг і рук, довгі гнучкі кінцівки, які дають змогу клаберту стрибати з гілки на гілку зі спритністю орангутанга. На голові в нього короткі ріжки, а широка пащека з гострими, як лезо, зубами шкіриться в постійній насмішці.

Харчується переважно маленькими ящірками і птицями. Характерною ознакою клаберта є велика пустула в центрі чола, яка червоніє і спалахує, коли він відчуває загрозу. Американські чаклуни колись тримали клабертів у своїх садах, щоб ті заздалегідь попереджали їх про наближення маґлів, але Міжнародна конфедерація чаклунів запровадила штрафи, чим значно підірвала подібну практику. І хоч нічні

дерева, які сяяли від спалахів клабертів, мали доволі святковий вигляд, це вабило до себе занадто багатьох маґлів, які дивувалися, чого це їхні сусіди ще й досі не познімали різдвяних ліхтарів, хоч надворі вже червень.

КЛИНОХВІСТ (Nogtail)

КММ: XXX

Клинохвости — це демони, поширені в сільських районах Європи, Росії й Америки.

Вони нагадують хирлявих поросят з довгими ніжками, клиноподібними обрубками хвостів і вузенькими чорними очицями.

Клинохвіст прокрадається в свинарник і починає ссати свиноматку разом з усім її виводком. Чим довше клинохвіст залишається непоміченим і чим крупніший він виростає, то більшої шкоди завдає він тій фермі, в яку проник.

Клинохвіст напрочуд меткий, його важко впіймати, але він ніколи не повернеться на ту ферму, де за ним гнався білий пес. З цією метою у Відділі нагляду й контролю за магічними істотами (підрозділ боротьби зі шкідниками) тримають дюжину вівчарок-альбіносів.

КНАРЛ (Knarl)

КММ: XXX

Маґли зазвичай приймають кнарла (північна Європа й Америка) за їжака. Розрізнити цих двох істот практично неможливо, за винятком однієї суттєвої різниці в їхній поведінці: якщо залишити в саду їжу для їжака, він з радістю прийме цей дар; якщо ж запропонувати їжу кнарлу, то він припустить, що господар саду намагається заманити його в якусь

пастку, і понищить усі садові рослини й прикраси. Чимало маґлівських діток було звинувачено в вандалізмі, хоч насправді винуватцем цього був роздратований кнарл.

КНІЗЛ (Kneazle)

КММ: XXX

Спочатку кнізл плодився в Британії, але тепер він поширився по цілому світі.

Невеличкий, подібний на кота, з плямистим хутром, завеликими вухами й хвостом, як у лева. Кнізл розумний, незалежний, інколи агресивний, однак якщо йому сподобається якийсь чаклун або відьма, він може стати чудовою домашньою сотворинкою. Кнізл володіє дивовижною здатністю виявляти підозрілих типів з поганою репутацією, а ще він може безпечно допровадити свого хазяїна додому, якщо той заблудився.

Кнізлиця народжує за один раз до семи кнізленят і може схрещуватися з котами.

Власникам кнізлів (як і крупів чи фуперів — див. далі) необхідно отримати ліцензію, адже кнізли мають доволі незвичну зовнішність, яка може зацікавити маґлів.

КОЗЛОКОС (Billywig)

КММ: XXX

Козлокос — комаха родом з Австралії.

Довжина її разючо-синього, мов сапфір, тіла не більше сантиметра, проте швидкість в неї така, що маґли її майже не помічають, та й деяким чарівникам це вдається лише після того, як козлокос їх ужалить. Крильця козлокоса розміщуються на голові і крутяться з такою швидкістю, що він обертається в польоті, наче пропелер. Знизу на тілі знаходиться довге жало. Ті, кого вжалить козлокос, відчувають спочатку запаморочення голови, після чого починається левітація (підіймання в повітря).

Цілі покоління юних австралійських відьом і чарівників намагалися впіймати козлокосів і змусити їх себе вкусити, щоб насолодитися цим побічним ефектом, хоч передозування укусами може призвести до того, що жертва цілими днями безконтрольно ширятиме в повітрі, а іноді внаслідок потужної алергічної реакції взагалі не зможе приземлитися.

Сушені козлокосові жала використовують для деяких настійок, а ще, за певними припущеннями, ці жала є неодмінними компонентами популярних солодких свистобджілок.

КРИЛАТИЙ КІНЬ (Winged Horse)

КММ: XX-XXXX

Крилаті коні існують по цілому світі.

Є багато різних порід, включно з абраксанською (винятково могутні і крупні, масть паломіно), аетонською (каштанової масті, популярні в Британії та Ірландії), ґранійською (сірої масті, надзвичайно прудкі) та рідкісними тестралами (вороними конями, що мають здатність ставати невидимими; тестрали, на думку багатьох чаклунів, приносять невдачу).

Як і у випадку з гіпогрифом, власник крилатого коня зобов'язаний регулярно накладати на нього розілюзнювальні закляття (див. Вступ).

КРУП (Crup)

КММ: XXX

Круп походить із південно-східної Англії.

Зовні він дуже подібний на тер'єра Джека Рассела, за винятком роздвоєного хвоста. Майже немає сумнівів, що крупа вивели чаклуни, адже цей собака ставиться до чарівників з великою вірністю, але люто кидається на маґлів. Живиться всім, чим завгодно — від гномів до старих шин.

Ліцензію на утримування крупа видає Відділ нагляду й контролю за магічними істотами після здачі простенького тесту на підтвердження здатності чаклуна-прохача контролювати крупа в населених маґлами районах. Згідно із законом власники крупів зобов'язані видаляти хвіст своїм вихованцям за допомогою безболісних відривальних чарів у віці від шести до восьми тижнів, щоб маґли їх не помітили.

Л (Leprechaun)

ЛЕПРИКОН

(відомий також як кларикорн)

КММ: XXX

Метикуватіші, ніж феї, й не такі зловмисні, як імпи, ельфи чи доксі, леприкони одначе полюбляють пустувати.

Проживають тільки в Ірландії, сягають до п'ятнадцяти сантиметрів заввишки і мають зелений відтінок. Виготовляють примітивний одяг із листя.

Леприкони — єдині представники "маленького народу", які вміють говорити, хоча ніколи не вимагали перекваліфікувати їх у "людські істоти".

Малі леприконята народжуються цілком сформовані. Леприкони живуть переважно в лісистих місцевостях, але обожнюють привертати увагу маґлів, тому в маґлівській дитячій літературі вони з'являються майже так само часто, як феї.

Леприкони створюють реальну золотоподібну речовину, яка щезає протягом кількох годин, і це їх надзвичайно потішає.

Леприкони харчуються листям і, не зважаючи на репутацію жартівників, фактично ніколи не завдавали людям значної шкоди.

ЛОБАЛУГ (Lobalug)

КММ: XXX

Лобалуг живе на дні Північного моря.

Це примітивне створіння завдовжки з двадцять п'ять сантиметрів, що складається з еластичного рильця і мішечка з отрутою.

Коли йому хтось загрожує, лобалуг стискає мішечок, порскаючи отрутою в нападника. Русалії використовують лобалугів замість зброї, а чаклуни незрідка використовують їхню отруту для деяких настоянок, хоч ці дії й підлягають найсуворішому контролю.

М

МАНТИКОР (Manticore)

КММ: XXXXX

Мантикор — це вкрай небезпечне грецьке чудовисько з людською головою, лев'ячим тулубом і хвостом скорпіона.

Такий самий рідкісний і небезпечний, як і химера (див. далі), мантикор відомий своїм лагідним мугиканням під час поглинання здобичі.

Шкура мантикора відштовхує майже всі відомі закляття, а укус спричиняє миттєву смерть.

МІЛЬЗАДЖМІЛЬ

(Glumbumble)

КММ: XXX

Мільзаджміль (північна Європа) — це сіра волохата летюча комаха, здатна виробляти патоку, яка спричиняє меланхолію й використовується як протиотрута у випадках істерії, викликаної вживанням листя аліґоції. Відомі випадки, коли мільзаджміль окуповував бджолині вулики, і це мало найприкріші наслідки для меду.

Мільзаджмілі гніздяться в темних відлюдних місцинах, таких як дупла дерев і печери. Харчуються кропивою.

МІСЯЧНИЙ ТЕЛЕЦЬ (Moon Calf)

КММ: XX

Місячний телець — надзвичайно полохлива істота, що вилазить зі своєї нори лише при повному місяці.

У тельця гладеньке блідо-сріблясте тіло, вибалушені круглі очі на маківці й чотири довгі хирляві ноги з дуже пласкими видовженими копитами. У ніч повного місяця місячний телець виходить на безлюдну місцину і витанцьовує там на задніх ногах вибагливі фігури. Це вважається прелюдією до парування (при цьому на пшеничних полях залишаються плутані геометричні візерунки, які збивають з пантелику маґлів).

Спостерігати за танцем місячного тельця під сяйвом місяця надзвичайно цікаво, а іноді й доволі вигідно, адже якщо встигнути до сходу сонця зібрати їхній сріблястий послід і здобрити ним магічні трави й квіткові клумби, то ці рослини виростуть дуже швидко і будуть мати неймовірну силу.

Місячні тельці водяться всюди.

МОКА (Moke)

КММ: XXX

Мока — срібно-зелена ящірка, що сягає двадцяти п'яти сантиметрів завдовжки і поширена по всій Британії та Ірландії.

Мока вміє стискатися за власним бажанням, тому її ще ніколи не помічали маґли.

Її шкурку високо цінують чаклуни, які виготовляють з неї торбинки на гроші й гаманці, адже з наближенням чужаків вони стискаються в розмірах так само, як це робила колись мока, тому злодіям важко побачити гаманці з її шкурки.

МОРСЬКИЙ ЗМІЙ (Sea Serpent)

КММ: XXX

Морські змії поширені в Атлантичному й Тихому океанах, а також у Середземномор'ї.

Страхітливі з виду, морські змії ще ніколи не вбили жодної людини, не зважаючи на всі істеричні маґлівські оповідки про їхню жорстокість і лють. Морський змій має кінську голову й довге змієподібне тіло, яке горбами витикається з моря і сягає до тридцяти метрів завдовжки.

МУРТЛАП (Murtlap)

КММ: XXX

Муртлап — щуроподібне створіння, поширене на узбережжях Британії. Має на спині наріст, подібний до щупальців морської анемони. Якщо ці щупальця замаринувати і з'їсти, вони можуть протидіяти різним закляттям, але надмірна доза може призвести до того, що волосся у вухах ласуна забарвиться у неприємний фіолетовий колір. Муртлапи їдять дрібних рачків і ступні тих роззяв, які необачно на них наступають.

Н

НАПІВЛИК (Demiguise)

КММ: XXXX

Напівлик трапляється на Далекому Сході, але побачити його дуже непросто, бо цей звір вміє ставати невидимим, коли йому щось загрожує. Виявити його може лише спеціально підготовлений для полювання на нього чаклун.

Напівлик — мирний травоїдний звір, що зовні трохи нагадує елегантну мавпу з великими чорними меланхолійними очима, майже захованими під шерстю. Все його тіло вкрите довгою шовковистою шерстю сріблястого кольору.

Напівликова шкура має величезну цінність, оскільки її шерсть використовують для тканння плащів-невидимок.

НІФЛЕР (Niffler)

КММ: XXX

Ніфлери походять з Британії. Це пухнасті, чорні довгорилі звірята, що порпаються в землі і мають потяг до всього блискучого.

Ніфлерів часто використовують ґобліни, щоб ті заривалися глибоко під землю у пошуках скарбів. Незважаючи на те, що ніфлер приємна і навіть лагідна істота, він може пошкодити домашні речі, тому його не варто тримати в будинку.

Ніфлери живуть у норах на глибині до шести метрів і народжують за один раз від шести до восьми малят.

НУНДУ (Nundu)

КММ: XXXXX

Цей східноафриканський звір належить, мабуть, до найнебезпечніших у світі — гігантський леопард, що пересувається, не зважаючи на свої розміри, майже беззвучно. Його віддих спричиняє смертоносні хвороби, здатні винищити під корінь цілі села. Для його приборкання необхідно не менше сотні кваліфікованих чаклунів.

О

ОКАМА (Occamy)

КММ: XXXX

Оками водяться на Далекому Сході та в Індії. Ці, вкриті пір'ям, двоногі й крилаті істоти зі зміістим тілом можуть сягати до чотирьох-п'яти метрів завдовжки.

Окама харчується здебільшого щурами і птахами, хоч, буває, не гребує й мавпами.

Окама дуже агресивна до всіх, хто до неї наближається, особливо, коли захищає свої яйця, шкаралупа яких утворена з найчистішого м'якого срібла.

П

ПЛІМП (Plimpy)

КММ: XXX

Плімп — ряба куляста риба з довгими перетинчастими лапками.

Плімп живе в глибоких озерах, де нишпорить по дну в пошуках їжі, ласуючи водяними равликами. Плімпи не надто небезпечні, хоч можуть хапати нурців за ноги й купальний одяг.

Русалії вважають плімпів шкідниками, тому зав'язують їхні еластичні лапки у вузол, після чого течія відносить абсолютно безпомічного плімпа, і він не може вернутися, аж доки не розв'яже вузол, а на це може знадобитися кілька годин.

ПЛЯМИСТИЙ ПЛЯПАЗУР

(Mackled Malaclaw)

КММ: XXX

Пляпазур — це істота, що мешкає переважно на скелястих узбережжях Європи.

Попри певну подібність до омара пляпазура в жодному разі не варто їсти, адже його м'ясо непридатне для людей і може спричинити лихоманку і противнючу зеленкувату висипку.

Пляпазур може сягати до тридцяти сантиметрів завдовжки. Він має світло-сіре забарвлення, поцятковане темно-зеленими плямками.

Харчується дрібними рачками, але іноді пробує схопити й більшу здобич.

Укус пляпазура має незвичний побічний ефект: його жертві протягом тижня перестає щастити. Тож якщо вас раптом вкусив пляпазур, терміново скасовуйте будь-які парі, спори, всі ризиковані угоди, бо ви обов'язково зазнаєте невдачі.

ПОҐРЕБІН (Pogrebin)

КММ: XXX

Поґребін — російський демон, заввишки заледве в тридцять сантиметрів, з волохатим тілом і гладкою, непропорційно великою сірою головою. Лягаючи на землю, поґребін стає подібним до лискучого круглого каменя.

Поґребіна ваблять люди, і він полюбляє ходити за ними слідом, залишаючись у тіні й миттєво припадаючи до землі, коли власник тіні оглядається. Якщо поґребінові дозволити переслідувати якусь людину тривалий час, то її неодмінно охопить відчуття марноти й нікчемності, і вона врешті-решт зануриться в стан апатії й безнадії. А коли жертва зупиняється й падає на коліна, оплакуючи безглуздість свого існування, поґребін застрибує на неї і пробує її заковтнути. Проте поґребіна легко

відігнати простеньким замовлянням або приголомшливим закляттям. Доволі ефективні також копняки.

ПОПЕЛЯШКО (Ashwinder)

КММ.: XXX

Попеляшко утворюється тоді, коли магічному вогнищу[18] дозволяють безконтрольно палати надто довгий час. Ця тоненька блідо-зелена змійка з палаючими червоними очками вислизає з жаринок залишеного без догляду вогню і заповзає кудись у тінь приміщення, залишаючи по собі попелястий слід.

Попеляшко живе лише годину і впродовж цього часу підшуковує собі темне відлюдне місце, щоб відкласти яйця, після чого розсипається на пил.

Яйця попеляшка яскраво-червоні й випромінюють сильний жар. Якщо їх вчасно не знайти й не заморозити відповідним закляттям, то за кілька хвилин вони спалять увесь дім. Кожний чарівник, який зрозумів, що в приміщенні знаходиться бодай один попеляшко, повинен негайно його вистежити й локалізувати гніздо з яйцями.

Заморожені яйця мають велику цінність і використовуються для виготовлення любовного зілля, а ще їх можна їсти, щоб вилікуватися від пропасниці.

Попеляшки поширені по цілому світі.

ПОРЛОК (Porlock)

КММ: XX

Порлок — охоронець коней, побутує в Дорсеті (Англія) та в Південній Ірландії.

Вкритий кошлатою шерстю, має густу кучму жорсткого волосся і неймовірно великого носа. Ходить на двох ногах з роздвоєними копитами. Має маленькі руки з чотирма півпальцями. Дорослі порлоки сягають понад півметра зростом і харчуються травою.

Порлок вельми полохливий і живе для того, щоб захищати коней. Його можна виявити в конюшні в соломі, згорненого в клубочок, або посеред табуна, який він оберігає. Порлоки не довіряють людям і завжди від них ховаються.

ПОСІПАЧКА (Bowtruckle)

КММ: ХХ

Посіпачка — охоронець дерев, істота, що живе здебільшого на заході Англії, в південній Німеччині й у деяких лісах Скандинавії. Виявити її надзвичайно важко, адже вона невеличка (не більше двадцяти сантиметрів заввишки) і подібна на шматок кори з гілочками й двома брунатними оченятами.

Посіпачка харчується комашками.

Це миролюбне й дуже полохливе створіння, та якщо постає загроза дереву, на якому вона живе, посіпачка може стрибнути на лісника чи лісоруба, який завдає шкоди її житлу, і впивається йому в очі своїми довгими й гострими пальчиками. Жертвоприношення у вигляді мокриць може задобрити посіпачку на певний час, за який відьма або чаклун зазвичай встигають відрізати необхідний шматок деревини для виготовлення чарівної палички.

ПУХКАНЕЦЬ (Puffskein)

К.М.М.: ХХ

Пухканець поширений по цілому світі. Це кругла істота, вкрита м'яким пушком кремового кольору, вельми слухняна і не заперечує проти того, щоб її стискали або й шпурляли.

За ним легко доглядати, а коли він задоволений, то тихенько муркоче. Час від часу з глибини пухканця виринає довжелезний, тонкий рожевий язичок і в пошуках поживи снує змійкою по хаті. Пухканець неперебірливий у харчах і може поглинати будь-що — від залишків їжі до павуків.

Та понад усе йому подобається застромлювати язика в носи сплячих чаклунів, ласуючи їхніми шмарками. Завдяки цій властивості пухканці були улюбленцями багатьох поколінь маленьких чаклунів і досі залишаються найпопулярнішими домашніми сотворинками.

Р

РАМОРА (Ramora)

К.М.М.: ХХ

Рамора — сріблясta риба, що живе в Індійському океані. Вона володіє потужними чарами, може ставити на якір кораблі й охороняє мореплавців. Рамора високо цінується Міжнародною конфедерацією чаклунів, що прийняла багато законів для захисту рамор від чаклунів-браконьєрів.

РЕЙ (Re'em)

КММ: ХХХХ

Надзвичайно рідкісний гігантський віл із золотистою шкурою. Рей водиться в нетрях Північної Америки й Далекого Сходу.

Кров рея дає тому, хто її випив, надзвичайну силу, однак її дуже важко здобути, а це означає, що вона існує в обмежених кількостях і майже не потрапляє у відкритий продаж.

РІЗКОПРОРИВЕЦЬ (Erumpent)

КММ: XXXX

Різкопроривець — величезний сірий африканський звір, наділений великою потугою. Різкопроривця, що важить майже тонну, здалека можна сплутати з носорогом. Він має товсту шкуру, що відштовхує від себе більшість проклять і заклинань, великий гострий ріг на носі і довгий хвіст, схожий на мотузку. Самиці різкопроривців народжують зазвичай не більше одного маляти.

Різкопроривець ніколи не нападе, якщо його не спровокувати, але якщо це станеться, наслідки бувають катастрофічні. Ріг різкопроривця може пробити все — від шкіри до металу — і містить в собі рідину, від якої все, куди вона просочилася, вибухає.

Популяція різкопроривців невелика, оскільки самці частенько підривають один одного під час шлюбного періоду.

Африканські чаклуни поводяться з різкопроривцями вкрай обережно. Роги, хвости й вибухову рідину різкопроривців використовують для виготовлення настійок, хоч їх і визнано ринковими матеріалами класу "Б" (небезпечні й такі, що підлягають суворому контролю).

РУНОСЛІД (Runespoor)

КММ: XXXX

Рунослід походить з невеличкої африканської країни Буркіна-Фасо. Триголовий змій-рунослід зазвичай сягає до двох метрів завдовжки. Яскраво-оранжевого з чорними смугами руносліда дуже легко помітити, тому буркіно-фаське Міністерство магії було змушене знекартнити деякі ліси спеціально для руносліді в.

Руносліді в, що самі по собі не надто зловісні, колись дуже шанували темні чаклуни, яких вражала їхня страхітлива зовнішність. Власне, лише завдяки записам парселмовців, які розводили цих зміів, ми маємо уявлення про їхні цікаві звички. Ці записи свідчать, що кожна голова руносліда наділена окремою функцією.

Ліва голова (якщо чаклун стоїть навпроти руносліда) — стратег. Вона вирішує, куди руносліду повзти і що робити далі. Середня голова — мрійниця (рунослід може цілими днями лежати нерухомо, споглядаючи розкішні видіння й марева). Права голова — критик, яка оцінює всі дії лівої й середньої голови дратівливим шипінням. Ікла правої голови страшенно отруйні. Постійна ворожнеча голів зрідка дає змогу руносліду дожити до старості. Змія часто можна побачити без правої голови, бо її, змовившись, відгризають дві інші голови.

Рунослід, на відміну від усіх інших магічних звірів, відкладає яйця ротом Ці яйця мають величезну цінність для виготовлення настійок, що стимулюють розумову активність. Тіньова торгівля яйцями руносліда і самими зміями процвітає ось уже протягом кількох століть.

РУСАЛІЇ (Merpeople)

(включно з сиренами, селками, фейрями)

КММ: XXXX[19]

Русалії існують у цілому світі і відрізняються за зовнішнім виглядом майже так само, як люди, їхні традиції та звички не менш таємничі, ніж у

кентаврів. Чаклуни, які опанували русальську мову, розповідають про високоорганізовані спільноти, розміри яких різняться залежно від природного середовища, причому дехто з них мешкає у вишуканих за своєю конструкцією житлах. Як і кентаври, русалії відмовилися від статусу "людських осіб" на користь статусу "звірі" (див. Вступ).

Перші згадки про русаліїв пов'язані з сиренами (Греція), а прекрасні русалки, образи яких так полюбляють маґлівські письменники й художники, водяться в тепліших морях. Шотландські селкі та ірландські фейрі хоч і не такі прекрасні, але вони теж відомі своєю любов'ю до музики — цією спільною рисою всіх русаліїв.

С

САЛАМАНДРА (Salamander)

КММ: XXX

Саламандра — невеличка ящірка, що живе у вогні і живиться полум'ям.

Зазвичай сліпучо-біла, вона може здаватися блакитною або яскраво-червоною залежно від температури вогню, в якому вона з'являється.

Саламандра може проіснувати до шести годин без вогню, якщо її постійно підгодовувати перцем. Але зазвичай живе лише доти, доки горить вогонь, з якого вона зродилася.

Кров саламандри має чудодійні лікувальні й відновлювальні властивості.

СМЕРТЕФАЛД (Lethifold)

(або Живий саван)

КММ: XXXXX

Смертефалд — це, на щастя, доволі рідкісна істота, що може існувати лише в місцинах із тропічним кліматом.

Він нагадує чорну накидку завтовшки в 15 міліметрів (іноді й товстіший, якщо перед тим убив і проковтнув чергову жертву), яка ночами плавно струменіє уздовж земної поверхні.

Перша згадка про смертефалда зустрічається в записах чарівника Флавія Белбая, котрому пощастило залишитися живим після нападу смертефалда, коли він 1782 року відпочивав у Папуа Новій Гвінеї.

"Близько першої ночі, коли я нарешті почав засинати, я почув неподалік ледь чутний шурхіт. Припускаючи, що це шелестить надворі листя дерев, я повернувся в ліжку спиною до вікна й помітив якусь безформну чорну тінь, що прослизає під дверима в мою спальню. Я лежав нерухомо, намагаючись крізь дрімоту збагнути, звідки могла взятися ця тінь у кімнаті, освітленій тільки місячним сяйвом. Безсумнівно, що саме моя непорушність змусила смертефалда повірити, що його потенційна вечеря спить.

На мій превеликий жах, тінь почала заповзати в моє ліжко, і я відчув на собі її ледь чутну вагу. Вона була подібна на якусь хвилясту чорну пелерину, краї якої легенько тріпотіли, коли вона підбиралася до мене.

Закляклий від страху, я рвучко випростався лише тоді, коли відчув на підборідді її холодний дотик. Ця бестія намагалася мене задушити, безжально затуляючи мені обличчя, рот і ніс. Я відчував, як вона огортає мене своїм холодом, але й далі чинив опір. Не маючи змоги покликати когось на поміч, я спробував навпомацки нащупати свою чарівну паличку. Ця почвара вже цілковито обволокла мені лице, в голові запаморочилось

і, не в змозі й зітхнути, я з останніх сил випустив у неї приголомшливе закляття. Але це її не вгамувало, хоч і пропалило дірку у дверях моєї спальні. Тоді я вклав усю свою потугу в стримувальні чари, але й вони мені не допомогли. Оскаженіло борюкаючись, я перекрутився і бухнувся з розмаху на підлогу, тепер уже цілковито обмотаний смертефалдом.

Я задихався. У відчаї я зібрав останні крихти душевних сил. Націлившись паличкою на смертоносні складки цієї почвари, я викликав з уяви спогад про той день, коли мене обрали президентом місцевого клубу плюй-камінців і виконав закляття "Патронус".

Практично відразу я відчув на обличчі подув свіжого повітря. Підвівши погляд, я побачив, як мій патронус підчепив своїми рогами смертоносну тінь і жбурнув її високо вгору. Тінь пролетіла через усю кімнату і швидко зникла з виду".

Як свідчить драматичне відкриття Белбая, патронус — це єдине закляття, здатне відігнати смертефалда. Та оскільки він зазвичай нападає на сплячих, його жертви майже не мають можливості скористатися бодай якимись чарами. Задушивши чергову жертву, смертефалд одразу заковтує і перетравлює свою здобич просто в її ліжку. Після цього він вислизає з будинку, набравши трохи огрядніших форм, і не залишає жодних слідів ані по собі, ані по своїй жертві.[20]

СНИЧИК (Snidget)

КММ: XXXX[21]

Золотий сничик — надзвичайно рідкісна порода птахів, і тому він перебуває під захистом.

Абсолютно круглий, з довжелезним тонким дзьобом і лискучими перлинками червоних очей, золотий сничик неймовірно швидко літає й

може надприродно спритно і вправно міняти напрям польоту завдяки вертким суглобам крилець.

Пір'я й очі золотого сничика коштують так дорого, що ці птахи були на грані винищення. На щастя, загрозу вчасно усвідомили й рідкісну породу захистили; важливим чинником захисту стала заміна сничика на золотий снич у квідичній грі.[22]

Заповідники сничиків існують по цілому світі.

СТРІЛЕР (Streeler)

КММ: XXX

Стрілер — велетенський слимак, який щогодини міняє свій колір і залишає по собі такий отруйний слід, що вся рослинність, по якій він проповзе, всихає й горить. Стрілер походить з африканських країн, але в наші дні його успішно розводять у Європі, Азії й Америці.

Ті чарівники, яким подобається калейдоскопічна зміна його кольорів, тримають стрілера як домашню сотворинку. Його отрута — одна з небагатьох речовин, здатна вбивати горколумпів.

СФІНКС (Sphinx)

КММ: XXXX

Єгипетський сфінкс має людську голову і лев'ячий тулуб. Упродовж тисячоліть відьми й чарівники використовували його для охорони коштовностей і таємних ходів. Наділений високим інтелектом, сфінкс обожнює загадки й ребуси.

Зазвичай він небезпечний лише тоді, коли щось загрожує скарбам, які він охороняє.

Т

ТЕБАН (Tebo)

КММ: XXXX

Тебан — це африканський кабан попелястого кольору, який живе в Конго й Заїрі.

Він може ставати невидимим, і тому втекти від нього чи спіймати його важко, він дуже-дуже небезпечний. Тебанову шкуру високо цінують чаклуни, її використовують для виготовлення захисного вбрання та щитів.

ТРОЛЬ (Troll)

КММ: XXXX

Троль — це страхітливе чудовисько, що сягає трьох-чотирьох метрів заввишки і важить понад тонну. Відомі своєю надприродною силою і тупістю, тролі зазвичай дикі і непередбачувані.

Тролі походять зі Скандинавії, але в наш час їх можна зустріти в Британії, Ірландії та інших частинах північної Європи.

Тролі зазвичай спілкуються рохканням, яке іноді нагадує якусь недорозвинену мову, хоча декому з тролів, як відомо, вдавалося зрозуміти чи навіть вимовити найпростіші людські слова. Найкмітливіших представників цього виду навчають бути охоронцями.

Існує три типи тролів: гірський, лісовий і річковий.

Гірський троль — найбільший і найзлобливіший. Він лисий і має блідо-сіру шкіру.

У лісового троля шкіра блідо-зелена; деякі з них навіть мають зелене або руде волосся, що стирчить ріденькими пучками.

Річковий троль має коротенькі ріжки, може бути волохатий, а шкіра в нього фіолетового відтінку. Він часто тиняється під мостами.

Тролі харчуються сирим м'ясом і не надто перебірливі у виборі їжі — від диких звірів до людей.

У

УПИР (Ghoul)

КММ: ХХ

Упир — потворне, але не дуже небезпечне створіння. Він трохи нагадує слизького людожера-оґра з вип'яленими зубами, а мешкає переважно на горищах або в сараях, що належать чаклунам, де харчується павуками й міллю. Він стогне й час від часу голосно розкидає речі. Упир доволі примітивний і в гіршому випадку просто гарчить на того, хто на нього наштовхнеться.

У Відділі нагляду й контролю за магічними істотами існує Упиративна група, яка викурює упирів з тих помешкань, що перейшли у володіння маґлів. У чаклунських родинах упирі часто стають улюбленою темою для розмов, а чи й домашньою сотворинкою.

Ф

ФЕНІКС (Phoenix)

КММ: XXXX

Фенікс — величний яскраво-червоний птах завбільшки як лебідь, з довгим золотистим хвостом, золотим дзьобом і кігтями. Він гніздиться на верхів'ях гір Єгипту, Індії й Китаю.

Фенікс живе неймовірно довго завдяки своїй здатності відроджуватися: коли його тіло стає надто кволим, він вибухає полум'ям і постає з попелу малим пташам.

Фенікс — лагідне створіння, що ніколи нікого не вбиває і харчується лише травами. Як і діріколь (див. вище), він може з'являтися й зникати за власним бажанням.

Спів фенікса — магічний; він здатен вселити відвагу в тих, у кого чисте серце, і сповнює жахом нечисті серця. Сльози фенікса славляться своїми потужними цілющими властивостями.

ФЕЯ (Fairy)

КММ: XX

Фея — маленька декоративна істота, не наділена особливим інтелектом.[24] їх часто використовують або вичакловують чарівники для оздоблення.

Мешкають зазвичай у лісах і на галявинах. Зріст від двох до дванадцяти сантиметрів. Фея дуже подібна на маленьку людинку, але, окрім людських рис, наділена ще й великими комашиними крильцями — прозорими або різнобарвними, залежно від виду фей.

Фея володіє не надто потужними чарами, використовуючи їх для відлякування хижаків, таких як авґурії. Має сварливу натуру, але через надмірне марнославство стає дуже покірною, коли їй пропонують виконувати роль орнаменту. Маючи людиноподібну зовнішність, фея однак не вміє розмовляти і спілкується з іншими феями високочастотним дзижчанням.

Фея відкладає за один раз до півсотні яєчок з нижньою боку листків. З яєчок вилуплюються барвисті личинки. Через шість-десять днів з них утворюється кокон, з якого ще через місяць з'являються цілком сформовані і зрілі крилаті феї.

ФЛОБЕРВЯК (Flobberworm)

КММ: X

Флоберв'яки водяться у вологих канавах.

Це жирні брунатні черв'яки до тридцяти сантиметрів завдовжки, малорухливі. З обох своїх кінців, які неможливо розрізнити, флоберв'як виділяє слиз, що іноді вживають для згущення настійок. Улюблена його пожива — салат-латук, однак він може їсти практично будь-яку рослинність.

ФУПЕР (Fwooper)

КММ: XXX

Фупер — це африканський птах з неймовірно яскравим опереннням; фупери бувають оранжеві, рожеві, світло-зелені або жовті. Екзотичні пера фупера віддавна застосовують для письма, а ще він відкладає яйця з дивовижними візерунками.

Спів фупера спочатку здається приємним, та згодом доводить слухача до божевілля,[25] і тоді фупера продають, наклавши на нього мовчальне закляття, яке потребує щомісячного підсилення. Власники фуперів мусять отримати ліцензію, адже ці істоти потребують відповідального ставлення.

Х

ХИМЕРА (Chimaera)

КММ: XXXXX

Химера належить до рідкісного виду грецьких чудовиськ з лев'ячою головою, тілом цапа і хвостом дракона.

Зловісні й кровожерні, химери дуже небезпечні. Відомий лише один випадок перемоги над химерою, але нещасний чаклун, який її умертвив, настільки виснажився, що невдовзі розбився насмерть, упавши зі свого крилатого коня (див. вище).

Яйця химери належать до неринкових товарів класу "А".

Ч

ЧЕРВОНИЙ КАПТУРИК

(Red Cap)

КММ: XXX

Ці карликоподібні створіння живуть в старих післявоєнних траншеях, шанцях або інших місцях, де проливалася людська кров.

Хоч їх легко відігнати закляттями чи замовляннями, вони несуть значну загрозу для заблудлих маґлів, яких темними ночами можуть залякати до смерті.

Червоні каптурики найпоширеніші в північній Європі.

Ш

ШИЗОПУРФЛИК (Chizpurfle)

КММ: XXX

Шизопурфлики — це маленькі паразити заввишки до трьох міліметрів (1/12 дюйма), подібні на крабів з великими іклами.

Шизопурфликів приваблюють чари, і вони можуть завестися в хутрі крупів і в пір'ї авґурій. Вони також можуть проникати в оселі чарівників, де нищать такі магічні предмети, як чарівні палички, прогризаючи їх до магічної серцевини, або селяться в брудних казанах, де жадібно поглинають кожну краплину зілля.[26]

Шизопурфликів доволі легко знищити кількома запатентованими настоянками, які є у вільному продажу. Однак у разі серйозного нашестя необхідно викликати Підрозділ боротьби зі шкідниками Відділу нагляду й контролю за магічними істотами, адже з розбухлими від переїдання магічних речовин шизопурфликами боротися дуже важко.

ШРЕЙК (Shrake)

КММ: XXX

Риба, вкрита колючками, що водиться в Атлантичному океані. Вважають, що перший косяк шрейків було створено як помсту

маґлівським рибалкам, які на початку XIX століття скривдили команду чаклунів-мореплавців. Відтоді будь-який маґл, що рибалив у цій частині океану, витягав з води лише порожні й подерті шрейками сіті.

Про автора

Ньютон ("Ньют") Артеміс Фідо Скамандер народився 1897 року. Міфічними звірами хлопчик зацікавився завдяки своїй матері, яка завзято розводила породистих гіпогрифів. Закінчивши Гоґвортську школу чарів і чаклунства, містер Скамандер почав працювати у Відділі нагляду й контролю за магічними істотами Міністерства магії. Після двох років, проведених в управлінні з переселення домашніх ельфів, коли він, за власним зізнанням, "страшенно нудився", його перевели у відомство звірів, де його блискучі пізнання у сфері магічних тварин забезпечили йому швидке просування по службі.

Хоч саме він 1947 року практично самотужки створив Реєстр вовкулак, проте найбільшу, за його словами, гордість він відчуває за прийняття 1965 року Заборони експериментального розведення, яка запобігала виникненню в Британії нових неприборкуваних монстрів.

Працюючи в Бюро з дослідження та ізоляції драконів, містер Скамандер брав участь у численних закордонних експедиціях, збираючи інформацію для свого світового бестселера "Фантастичні звірі і де їх шукати", що витримав уже п'ятдесят два перевидання.

1979 року Ньюта Скамандера нагороджено орденом Мерліна другого ступеня за заслуги в дослідженні магічних звірів (магізоології).

Тепер автор уже на пенсії і мешкає в Дорсеті з дружиною Порпентіною та трьома кімнатними кнізликами: Гопі, Мілі й Молером.

Comic Relief

Що таке "Комік ріліф":

нотатки від Дж. К. Ролінґ

"Комік ріліф" (Поміч комедіантів) — це один із найвідоміших і найуспішніших у Британії благочинних фондів. З часу заснування в 1985 році ця організація зібрала понад 250 000 000 доларів для таких благодійних товариств, як "Червоний хрест", "Оксфем", "Рятівники зору", "Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІД" та "Міжнародний рух проти рабства".

Книжки про Гаррі Поттера допомагають фонду "Комік ріліф" знаходити нові шляхи у їхньому прагненні наповнити життя людей якіснішим змістом Було створено спеціальний фонд "Книжки Гаррі", завдяки якому двадцять відсотків роздрібної ціни мінус податки від продажу "Квідичу крізь віки" та "Фантастичних звірів і де їх шукати" йтимуть на підтримку дітей у цілому світі. Враховуватиметься кожна продана книжка! П'ятдесят центів допоможуть невідомій вам дитині цілий тиждень відвідувати школу й назавжди змінять їй життя.

Фонд "Книжки Гаррі" сприятиме дитячій освіті, боротьбі з дитячим рабством і возз'єднанню батьків та дітей, розлучених війною. Фонд також проводитиме освітню роботу стосовно епідемії ВІЛ/СНІДУ й підтримуватиме дітей, які стали жертвами вибухів мін.

Дуже важливо знати, що кошти на утримування фонду "Комік ріліф" надходять від спонсорів, а отже, жодні адміністративні видатки не покриваються за рахунок грошей, отриманих від громадськості. Це означає, що понад 100% зібраних фондом грошей (враховуючи накопичені відсотки) ідуть на благочинні справи.

Я завжди мала потаємне бажання написати "Фантастичних звірів і де їх шукати" та "Квідич крізь віки", і тому, коли до мене звернувся засновник "Комік ріліфу" Річард Кертіс, я вирішила скористатися цією чудовою нагодою допомогти благодійному фонду, який я завжди

підтримувала. Усі, хто взяли участь у здійсненні цього проекту, — видавці, розповсюджувачі, продавці — посприяли тому, щоб відповідна частина виручених від продажу цих книжок коштів поповнила фонд "Книжки Гаррі" організації "Комік ріліф".

Дякую всім, хто купив цю книжку! Щоб дізнатися більше про "Комік ріліф", заходьте на сайт comicrelief.com, стежте за ними у Твіттері (@comicrelief) чи лайкайте їх у Фейсбуці.

Примітки

1

Чаклунська рада передувала Міністерству магії.

()

2

Виняток було зроблено для привидів, які заявили, що, як мінімум, некоректно класифікувати їх як людських істот, адже вони "своє вже відіснували". Саме тому Стамп утворив три підрозділи Відділу нагляду й контролю за магічними істотами: підрозділ звірів, підрозділ людських істот і підрозділ духів.

()

3

Кентаври відмовилися ділити статус "людських істот" з такими створіннями, як фурії й вампіри, заявивши, що вони будуть вирішувати свої проблеми незалежно від чаклунів. Ще через рік з подібною заявою виступили русалії. Міністерство магії вкрай неохоче задовольнило їхні

вимоги. Хоча в підрозділі Звірів Відділу нагляду й контролю за магічними істотами існує відомство зв'язків із кентаврами, жоден кентавр ще не скористався його послугами. Фактично, коли у відділі напівжартома кажуть, що когось "перевели у відомство кентаврів", це означає, що ту особу мають невдовзі звільнити.

()

4

Усім, кого цікавить докладний опис цього винятково кривавого періоду чаклунської історії, рекомендую переглянути "Історію магії" Батільди Беґшот (В-во "Маленькі червоні книжечки", 1947).

()

5

Делегації кентаврів, русаліїв та ґоблінів таки переконали взяти участь у саміті.

()

6

Ґобліни його не підтримали.

()

7

Бленгайм Сток у книзі "Спостережливі маґли" (1972) стверджує, що деякі мешканці Ілфракума уникли дії масових чар забуття: "Ще й досі

один маґл на прізвисько Дерк-шахрай розповідає в барах південного узбережжя про "великого бридкого летючого ящура", що проштрикнув йому надувний матрац".

()

8

Читачі, яких цікавить захопливе дослідження цієї сприятливої маґлівської тенденції, можуть звернутися до книжки професора Мордікуса Еґа "Філософія земного: чому маґли воліють не знати" (В-во "Цвіль і Порох", 1963).

()

9

Найбільший відділ Міністерства магії — Відділ дотримання магічних законів, якому певною мірою підпорядковуються шість інших відділів, за винятком Відділу таємниць.

()

10

Коли якусь ділянку землі роблять знекартленою, її неможливо виявити на жодній карті.

()

11

Відомо, що Урік Дивний спав у кімнаті, де було з півсотні його ручних авґурій. Під час однієї неймовірно дощової осені голосіння цих авґурій переконало Уріка, що він помер і став привидом. Подальші його спроби пройти крізь стіни власного будинку призвели до того, що він, як пише його біограф Радольфус Пітіман, "отримав десятиденну контузію".

()

12

Див. "Чому я не вмер, коли голосила авґурія" Ґуллівера Покебі (В-во "Маленькі червоні книжечки", 1824).

()

13

Звірі, що мають здатність розмовляти людською мовою, зрідка навчаються цьому самостійно; винятком є хіба що джарви. Заборона на експериментальне розведення набрала чинності лише в цьому столітті, тоді як акромантулу було вперше помічено 1794 року.

()

14

Ця класифікація стосується, звичайно, вовкулак у трансформованому стані. Коли немає повного місяця, вовкулака безпечний, як і будь-яка інша людина. Несамовитий опис боротьби одного чаклуна з лікантропією можна знайти в класичному творі "Рило волохате, серце немовляти" анонімного автора (в-во "Чак і Клун книга", 1975).

()

15

Див. примітку стосовно русаліїв.

()

16

Єдинороги, як і феї, надзвичайно популярні герої маґлівських казок — і вони на це справді заслуговують.

()

17

Чотири Х кентаврам присвоєно не через надмірну агресивність, а передовсім тому, що з ними належить спілкуватися дуже обережно. Те саме стосується русаліїв та єдинорогів.

()

18

Будь-яке вогнище, до якого додають якусь магічну речовину, наприклад, порошок флу.

()

19

Русалії отримали класифікацію ХХХХ не завдяки своїй надмірній агресивності, а тому, що потребують украй шанобливого до себе ставлення. Те саме стосується кентаврів і єдинорогів.

()

20

Кількість жертв смертефалда майже неможливо з'ясувати, адже він не залишає по собі ані найменших натяків про відвідини. Легше вирахувати кількість чаклунів, які задля власних корисливих цілей прикидалися вбитими смертефалдом. Останнім свідченням такого лукавства стала подія 1973 року, коли чаклун Янус Тікі щез, залишивши на столику біля ліжка поспіхом нашкрябану цидулку зі словами: "Ой ні! Мене схопив смертефалд! Я задихаюсь!". Не побачивши на ліжку ніяких слідів, його дружина й діти повірили в те, що ця істота вбила Януса, і оголосили жалобу, яку зненацька перервала звістка про те, що Януса застукали з хазяйкою "Зеленого дракона" в п'яти милях від будинку.

()

21

Золотий сничик удостоївся класифікації XXXX не тому, що він небезпечний, а завдяки суворому покаранню, яке загрожує кожному, хто його впіймає або завдасть шкоди.

()

22

Усім, хто зацікавиться роллю, яку відіграв золотий сничик у становленні й розвитку гри у квідич, радимо звернутися до книжки Кенилворті Виспа "Квідич крізь віки" (в-во "Чак і Лун книга", 1952).

()

23

Фенікс отримав класифікацію XXXX не завдяки агресивності, а тому, що мало яким чаклунам щастило його приручити.

()

24

Маґли з великим пієтетом ставляться до фей, які є героями безлічі казок, написаних для маґленят. Ці феєричні байки розповідають про крилатих істот з виразними індівідуальностями і здатністю спілкуватися людською мовою (часто в нудотній сентиментальній манері). Феї в маґлівських казках мешкають у крихітних будиночках із квіткових пелюсток, у порожнявих ніжках грибів-поганок і таке інше. Їх часто малюють з чарівними паличками в руках. Можна сказати, що з усіх магічних істот феї отримали найбільший піар у маґлівській пресі.

()

25

Урік Дивний якось спробував довести, що спів фупера насправді корисний для здоров'я, і слухав його безперервно протягом трьох місяців. Проте Чаклунську раду, до якої він звернувся з результатами своїх досліджень, ці висновки не переконали, адже Урік, поставши перед радою, не мав на собі нічого, крім перуки, яка при ближчому огляді виявилася здохлим борсуком.

()

26

Відомі випадки, коли за відсутності чарів шизопурфлики нищили зсередини електроприлади (для кращого розуміння, що таке електрика, див. книгу Вільгельма Віґворті "Домашнє життя й соціальні звички британських маґлів" (В-во "Маленькі червоні книжечки", 1987). Нашестям шизопурфликів пояснюють загадкові виведення з ладу багатьох порівняно нових маґлівських електровиробів.

()